

CUPRINS

INTRODUCERE	17
Introducere, 2013	22
CAP. 1 ISTORIA SCRISULUI, CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR	27
MIRCEA REGNEALĂ	
1.1 BIBLIOTECILE ȘI MAREA CULTURĂ CLASICĂ	29
1.1.1 Introducere	29
1.1.2 Funcția custodială	29
1.1.3 Funcția educațională	35
1.1.4 Funcția estetică	44
1.1.5 Funcția informațională	53
LAURENȚIU AVRAM	
1.2 ISTORIA SCRISULUI	61
1.2.1 Introducere	61
1.2.2 Începuturi	63
1.2.2.1 Petroglifele	66
1.2.2.2 Nodurile	66
1.2.2.3 Crestăturile	67
1.2.2.4 Mărcile de proprietate	67
1.2.2.5 Tatuajele	67
1.2.3 Scrieri analitice	68
1.2.3.1 Scrierea cuneiformă	68
1.2.3.2 Scrierea egipteană	70
1.2.3.3 Scrierea chineză	76
1.2.3.4 Scrierea rongorongo	78
1.2.3.5 Scrierea japoneză	78
1.2.3.6 Scrierile fonetice	79
1.2.3.7 Scrierea paleomoabitică	81

1.2.3.8 Scrierea ugaritică	82
1.2.3.9 Scrieri (inscripții?) protosinaitice	82
1.2.3.10 Inscripțiile de la Byblos	82
1.2.3.11 Scrieri feniciene	83
1.2.3.12 Scrierea paleoebraică	84
1.2.3.13 Scrierea arabă	86
1.2.3.14 Sistemele de scriere indiene	88
1.2.4 Alfabetele propriu-zise (consonantice și vocalice)	89
1.2.4.1 Alfabetul armean	92
1.2.4.2 Alfabetul georgian	93
1.2.4.3 Scrierea runică	93
1.2.4.4 Alfabetul latin	95
1.2.4.5 Alfabetul chirilic	96
LAURENȚIU AVRAM	
1.3 ISTORIA CĂRȚII - NOTE	99
1.3.1 Aspecte generale	99
1.3.2 Între antic și medieval	104
EMILIAN CORNEANU	
1.4 SCRISUL ȘI CARTEA PE TERITORIILE LOCUITE DE ROMÂNI	111
1.4.1 Introducere și precizări terminologice	111
1.4.2 Scurtă istorie a scrisului în teritoriile locuite de români	112
1.4.2.1 Precursorii scrisului	112
A. Obiectele simbolice	113
B. Semnele mnemonice sau mnemotehnice	114
C. Pictografia	115
1.4.2.2 Cele mai vechi urme ale scrisului în spațiul românesc – certitudini și controverse	116
A. Pictograme evolute	116
B. Scrierea geto-dacilor și perioada cuceririi romane	117
C. Scrieri și scriitori proto-români	118
1.4.2.3 Alfabetul latin în spațiul românesc	119
1.4.2.4 Alfabetul grec în spațiul românesc	119

1.4.2.5 Alfabetul chirilic și limba slavonă – principalele vehicule ale culturii în spațiul românesc medieval	120
1.4.3 Elemente de istoria cărții românești	122
1.4.3.1 Începuturile cărții manuscrise	122
1.4.3.2 Primii tipografi în spațiul românesc (secolul al XVI-lea)	125
A. Țara Românească	125
B. Transilvania	127
1.4.3.3 Cartea românească în secolul al XVII-lea	131
A. Cartea manuscrisă	131
B. Cartea tipărită	133
C. Tiparul în Țara Românească	134
D. Tiparul în Transilvania	135
E. Tiparul în Moldova	135
1.4.3.4 Cartea românească în secolul al XVIII-lea	136
A. Cartea manuscrisă	137
B. Cartea tipărită	137
1.4.3.5 Cartea românească „veche” și „modernă” în secolul al XIX-lea	140
1.4.3.6 „Cartea pentru toți” – primele decenii ale secolului al XX-lea	144
1.4.3.7 Carte, edituri, tipografii de stat în România comunistă	146
1.4.3.8 Cartea românească contemporană	147
AGNES TEREZIA ERICH	
1.5 TEHNOLOGIILE CĂRȚII	151
1.5.1 Faza premergătoare apariției tiparului	152
1.5.2 Tipărirea cu placă de lemn sau tabelară	153
1.5.3 Premise privind descoperirea caracterelor mobile	155
1.5.4 Ipoteze asupra invenției tiparului	156
1.5.5 Johannes Gensfleisch, cunoscut ca Gutenberg	156
1.5.5.1 Activitatea tipografică	158
1.5.5.2 Procedura de tipărire	160
1.5.6 Incunabulele	161
1.5.7 Meșteri tipografi în perioada incunabulară	162
1.5.8 Caracteristicile tipăriturilor din această perioadă	173

1.5.9 Principalele centre tipografice din Germania în perioada de început a tiparului	173
1.5.10 Începuturile activității tipografice în Italia	183
1.5.11 Începuturile activității tipografice în Franța	186
1.5.12 Începuturile activității tipografice în Spania	190
1.5.13 Începuturile activității tipografice în Anglia	191
1.5.14 Începuturile activității tipografice în Belgia	192
1.5.15 Începuturile activității tipografice în Olanda	193
1.5.16 Arta tipografică în perioada începuturilor și reprezentanții acesteia	196
1.5.17 Apariția tiparului glagolitic și centrelor lui de dezvoltare în secolele al XV-lea și al XVI-lea	199
1.5.18 Primele centre ale tiparului chirilic în Europa	202
1.5.19 Alte tehnologii de imprimare	206

GHEORGHE BULUȚĂ

1.6 APARIȚIA ȘI DEZVOLTAREA BIBLIOTECILOR	211
1.6.1 Nașterea bibliotecii: Antichitatea	211
1.6.2 Lumea bibliotecilor medievale	218
1.6.3 Revoluțiile Renașterii	224
1.6.4 Sub semnul luminilor	230
1.6.5 Democratizarea bibliotecii: secolul al XIX-lea	235
1.6.6 Biblioteca secolului XX – noi misiuni	241

VICTOR PETRESCU

1.7 APARIȚIA ȘI DEZVOLTAREA BIBLIOTECILOR ROMÂNEȘTI (PE ACTUALUL TERITORIU AL ROMÂNIEI)	249
1.7.1 Începuturi în negura vremilor	249
1.7.2 Din Evul Mediu spre Reformă și Renaștere	251
1.7.3 Continuitate și dezvoltare. Apariția unor noi preocupări	256
1.7.4 Emanciparea și dezvoltarea culturală a societății	

românești	263
1.7.5 Început de secol XX. Realizări și controverse	273
1.7.6 De la ultima conflagrație mondială la contemporaneitate	283
VICTOR PETRESCU	
1.8 BIBLIOTECI ROMÂNEȘTI CONTEMPORANE	287
1.8.1 Biblioteca – instituție culturală	287
1.8.2 Dispozițiile generale ale legii bibliotecilor	289
1.8.3 Sistemul național actual de biblioteci	289
1.8.4 Biblioteca Națională a României	291
1.8.5 Biblioteca Academiei Române	293
1.8.6 Bibliotecile universitare	294
1.8.7 Bibliotecile specializate	296
1.8.8 Bibliotecile publice	297
1.8.9 Bibliotecile școlare	299
1.8.10 Personal. Management. Statistici	301
1.8.11 Relația bibliotecă-rețea-colectivitate	302
ALEXANDRA ANTAL	
1.9 ARHITECTURA BIBLIOTECILOR	305
1.9.1 Introducere	305
1.9.2 Biblioteci clasice	306
1.9.3 Biblioteci moderne	319
1.9.3.1 PROIECTAREA UNEI BIBLIOTECI	320
A. Elaborarea scenariilor de fezabilitate	320
B. Identificarea serviciilor	321
C. Ansambluri funcționale. Schema funcțională	321
D. Dimensionarea spațiilor	322
E. Mobilarea spațiilor	323
F. Includerea în proiect a performanțelor arhitecturale și tehnice	324
G. Redactarea proiectului	324
1.9.4 Construcția de biblioteci în spații preexistente. A conserva înseamnă a transforma	325
1.9.5 Construcția de biblioteci în spații noi	347

1.9.6 Concluzii	361
Cap. 2 BIBLIOTECONOMIE UNIVERSALĂ	365
MIRCEA REGNEALĂ	
2.1 BIBLIOTECONOMIE - ȘTIINȚA BIBLIOTECII	367
2.1.1 Terminologie	367
2.1.2 Definiții	368
2.1.3 Etape în evoluția biblioteconomiei	372
2.1.3.1 Antichitatea	372
2.1.3.2 Evul Mediu	376
2.1.3.3 Epoca modernă	378
A. Secolele al XVII-lea și al XVIII-lea	378
B. Secolul al XIX-lea	384
C. Secolul al XX-lea	389
2.1.4 Pregătirea profesională	401
2.1.5 Bibliotecarul contemporan	405
2.1.5.1 Aspecte sociale	405
2.1.5.2 Cerințe	408
2.1.5.3 Generații	412
2.1.6 Asociații profesionale	415
2.1.6.1 Statele Unite ale Americii	415
2.1.6.2 Marea Britanie	420
2.1.6.3 Germania	422
2.1.6.4 Franța	426
MIHAI CONSTANTINESCU	
2.2 IFLA - FEDERAȚIA INTERNAȚIONALĂ A ASOCIAȚIILOR DE BIBLIOTECARI ȘI BIBLIOTECI	431
2.2.1 Introducere	431
2.2.2 Structura IFLA	433
2.2.3 Programe strategice	434
2.2.3.1 Programele strategice active	434
2.2.3.2 Programe Strategice IFLA care și-au încheiat activitatea	436

SILVIU NEDELCU

2.3 EBLIDA - BIROUL EUROPEAN AL ASOCIAȚIILOR DE BIBLIOTECARI ȘI SPECIALIȘTI ÎN INFORMARE ȘI DOCUMENTARE	439
2.3.1 Istoric	439
2.3.2 Obiective	440
2.3.3 Organismele de conducere	441
2.3.3.1 Consiliul	441
2.3.3.2 Comitetul Executiv	442
2.3.3.3 Secretariatul	442
2.3.3.4. Președintele	442
2.3.4 Planul strategic 2019-2022	442
2.3.5 Resursele financiare	443
2.3.6 Grupuri de experți	443
2.3.6.1 EGCIS	444
2.3.6.2 EGIL	444
2.3.7 Programele EBLIDA	444
2.3.7.1 ECUP	445
2.3.7.2 CECUP	445
2.3.8 Publicațiile EBLIDA	446

MIHAELA DRAGU

2.4 LIBER - LIGA BIBLIOTECILOR DE CERCETARE EUROPENE	447
2.4.1 Scurt istoric	447
2.4.2 Structură și organizare	448
2.4.2.1 Domenii de acțiune	450
2.4.2.2 Direcții strategice	451
2.4.2.3 Obiective	452
2.4.3 Activități	452
2.4.3.1 Grupuri de lucru pe direcții strategice	452
2.4.4 Concluzii	457

MARIAN-BOGDAN JUGĂNARU

2.5 WIPO - ORGANIZAȚIA MONDIALĂ A PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE	459
2.5.1 Introducere	459
2.5.1.1 <i>Definiții și delimitări conceptuale</i>	459
2.5.2 Scurt istoric al Organizației Mondiale a Drepturilor de Autor	460
2.5.3 Structura WIPO	463
2.5.4 Obiective	464
2.5.5 Proiecte fundamentale	465
2.5.6 Programele WIPO	466
2.5.7 Publicațiile WIPO	467
2.5.8 Excepțiile și limitările pentru biblioteci, o preocupare WIPO	468
2.5.9 România în cadrul WIPO	476
2.5.10 Concluzii	477

MIRCEA REGNEALĂ

2.6 UNESCO ȘI ACCESUL MONDIAL LA DOCUMENTE ȘI INFORMAȚII	479
2.6.1 Introducere	479
2.6.1.1 <i>Constituire</i>	480
2.6.1.2 <i>Principii de acțiune</i>	481
2.6.2 Acorduri internaționale privind libera circulație a publicațiilor	483
2.6.3 Primele proiecte	485
2.6.3.1 <i>Index translationum</i>	485
2.6.3.2 <i>Vocabularium bibliothecarii</i>	486
2.6.3.3 <i>Standardizarea tehnicilor aplicate la publicații</i>	488
2.6.3.4 <i>Controlul bibliografic</i>	489
2.6.3.5 <i>Centre naționale și regionale de bibliografie</i>	492
2.6.4 Mari proiecte	493
2.6.4.1 <i>Sistemul Mondial de Informare Științifică (UNISIST)</i>	493

2.6.4.2 Programul General de Informare (PGI)	495
2.6.4.3 Memoria Umanității	496
2.6.4.4 Informația pentru toți (IFAP)	498
CAP. 3. BIBLIOTECONOMIE ROMÂNEASCĂ	501
GHEORGHE BULUȚĂ	
3.1 EVOLUȚIA BIBLIOTECONOMIEI DE LA ÎNCEPUTURI PÂNĂ LA SFÂRȘITUL CELUI DE-AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	503
3.1.1 Scurt istoric al legislației de bibliotecă	504
3.1.2 Știința bibliotecilor sau biblioteconomia	507
3.1.3 Profesia de bibliotecar. Metodologie și tehnici	512
3.1.3.1 O profesie cu tradiție	513
3.1.3.2 Cărturari și bibliotecari	514
3.1.3.3 O etapă de modernizare	515
3.1.3.4 Tendințe și dezvoltări în metodologia și tehnicile biblioteconomice	518
3.1.4 Lucrări de referință	523
3.1.5 Învățământul bibliologic	530
3.1.6 Asociații profesionale	534
MIRCEA REGNEALĂ	
3.2 LEGISLAȚIA ROMÂNEASCĂ DE BIBLIOTECĂ ÎN PERIOADA COMUNISTĂ, 1950-1989	537
ROBERT CORAVU	
3.3 EVOLUȚIA BIBLIOTECONOMIEI ROMÂNEȘTI ÎN PERIOADA POSTCOMUNISTĂ	549
3.3.1 Introducere	549
3.3.2 Legislația	552
3.3.3 Învățământul de specialitate	562
3.3.3.1 Învățământul biblioteconomic la București	565
3.3.3.2 Învățământul biblioteconomic la Cluj-Napoca	566
3.3.3.3 Învățământul biblioteconomic la Timișoara	567
3.3.3.4 Învățământul biblioteconomic la Sibiu	567

3.3.3.5 Învățământul biblioteconomic în alte centre universitare	568
3.3.4 Literatura de specialitate	569
3.3.4.1 Monografii	570
3.3.4.2 Publicații seriale	572
3.3.5 Asociațiile profesionale	577
3.3.5.1 Asociația Bibliotecarilor din Învățământ - România (ABIR) / Asociația Bibliotecarilor din România (ABR)	578
3.3.5.2 Asociația Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România (ABBPR) / Asociația Națională a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România (ANBPR)	579
3.3.5.3 Asociația Bibliotecarilor și Documentariștilor din București (ABIDOB) / Asociația Bibliotecarilor și Documentariștilor din România (ABIDOR)	582
3.3.5.4 Asociația Bibliotecarilor din Biblioteca Națională a României (ABBNR)	583
3.3.5.5 Asociația Bibliotecarilor Maghiari din România (ABRM) - Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesülete (RMKE)	583
3.3.5.6 Federația Asociațiilor de Bibliotecari din România (FABR)	584